

**VIEŠOSIOS KONSULTACIJOS DĖL DIDMENINĖS CENTRINĖS PRIEIGOS
FIKSUOTOJE VIETOJE MASINĖS RINKOS PRODUKTAMS TYRIMO
REZULTATŲ PASTABŲ VERTINIMAS**

Eil. Nr.	Pastabos teikėjas	Pastabos	Atsižvelgta / neatsižvelgta / atsižvelgta iš dalies	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – Tarnyba) pastabos
1.	Lietuvos kabelinės televizijos asociacijos 2019-05-20 raštas Nr. 37	RRT Duomenų perdavimo rinkos tyrimo ataskaitoje išskirdama dvi didmeninės centrinės prieigos geografines rinkas, <i>de facto</i> apriboja konkurenciją ir uždaro didmeninės centrinės prieigos rinką Šiaulių miesto savivaldybės ir Visagino savivaldybės teritorijose. <...> Priešingai nei yra numatyta Duomenų perdavimo rinkos tyrimo ataskaitoje, joje turėtų būti apibrėžiama ir analizuojama tik viena Rinkos geografinė teritorija, apimanti visą Lietuvos Respublikos teritoriją:	Neatsižvelgta	Rinkos tyrimo ataskaitos (toliau – Ataskaita) 2.7 skyriuje nurodyti kriterijai, naudojami geografiniam segmentavimui, yra objektyvūs, aiškūs, pagrįsti (kriterijų paaiškinimas ir pagrindimas detalai pateiktas Ataskaitos 2.7 skyriuje) ir besiremiantys kitų ES šalių (Airijos, Danijos, Italijos, Jungtinės Karalystės ir Slovėnijos) nacionalinių reguliavimo institucijų praktika. Dėl to Ataskaitoje nurodytose 2 geografinėse teritorijose (1) Lietuvos Respublikos teritorijoje, išskyrus Šiaulių miesto savivaldybės ir Visagino savivaldybės teritorijas; ir 2) Šiaulių miesto savivaldybės ir Visagino savivaldybės teritorijoje) iš tiesų objektyviai konkurencijos sąlygos tarpusavyje yra skirtingos.
1.1.		- Visų pirma, RRT, išskirdama dvi Rinkos geografines teritorijas, sukuria nepagrįstus įėjimo į rinką barjerus, mažinančius ar greičiau panaikinančius konkurencijos spaudimą rinkos lyderiams. <...> Tai reiškia, kad nėra sudaroma galimybė jokiam kitam ūkio subjektui, išskyrus tiems, kurie jau veikia minėtose teritorijose, teikti mažmenines elektroninių ryšių paslaugas šių savivaldybių vartotojams.	Neatsižvelgta	Šis Lietuvos kabelinės televizijos asociacijos (toliau – LKTA) teiginys yra nepagrįstas, nes: <ul style="list-style-type: none"> - nereguliuojamoje geografinėje teritorijoje (Šiaulių miesto savivaldybės ir Visagino savivaldybės teritorijoje) naujiems ūkio subjektams yra užtikrinama galimybė gauti reguliuojamas didmeninės vietinės prieigos fiksuotoje vietoje paslaugas, kurių pagrindu galima teikti analogiškas mažmenines paslaugas, kaip ir gaunant didmenines centrinės prieigos paslaugas. Primintina, kad didmeninės vietinės prieigos fiksuotoje vietoje rinkos tyrime nėra keičiama paslaugos geografinė apibrėžtis, t. y. paslaugos geografinė apibrėžtis apima visą Lietuvos Respublikos teritoriją, įskaitant Šiaulių miesto savivaldybės ir Visagino savivaldybės teritoriją; - nauji ūkio subjektai, norintys įeiti į rinką Šiaulių miesto savivaldybės ir Visagino savivaldybės teritorijoje visada gali svarstyti ir kitą alternatyvą – tiesti savo tinklą.

Eil. Nr.	Pastabos teikėjas	Pastabos	Atsižvelgta / neatsižvelgta / atsižvelgta iš dalies	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – Tarnyba) pastabos
1.2.		<p>- Antra, toks Rinkos geografinės teritorijos apibrėžimas atitiktų ir 2018 m. Komisijos gaires dėl rinkos tyrimo ir didelės įtakos vertinimo rinkoje pagal Bendrijos elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų reguliavimo sistemą (toliau Didelės įtakos rinkoje nustatymo gairės). Didelės įtakos rinkoje nustatymo gairių 49 punkte be kita ko yra nurodyta, kad, pradėdant geografinio vieneto lygmens vertinimą, turėtų būti užtikrinta, jog šie vienetai būtų tinkamo dydžio, t. y. pakankamai stambūs, kad būtų galima išvengti daug išteklių reikalaujančios ir sudėtingos mikroanalizės, kuri galėtų sukelti rinkos susiskaidymą. <...> dabartinis geografinio vieneto lygmens vertinimas <...> yra mikroanalizinis ir dirbtinai sukelia rinkos susiskaidymą <...>. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad Didelės įtakos rinkoje nustatymo gairių 51 punkte teigiama, kad elektroninių ryšių sektoriuje geografinė atitinkamos rinkos teritorija tradiciškai nustatoma remiantis dviem kriterijais: (i) tinklo aprėpiama teritorija; ir (ii) teisinėmis ar kitokiomis reguliavimo priemonėmis. Atkreiptinas dėmesys, kad Telia tinklas aprėpia visą Lietuvos teritoriją <...>.</p>	Neatsižvelgta	Tarnybos įsitikinimu, savivaldybės yra pakankamai stambūs, aiškiai atskiriami ir tinkami analizei dariniai, nėra nepagrįstai smulkinamasi į atskiro daugiabučio ar gyvenamojo namo segmentą. Kartu pažymėtina, kad Didelės įtakos rinkoje nustatymo gairių 49 punkte teigiama, kad iš geografinio vieneto lygmens turėtų būti matoma <i>visų atitinkamų veiklos vykdytojų tinklo struktūra</i> . Tokia visų veiklos vykdytojų struktūra tinkamai gali būti atskleista geografinę teritoriją analizuojant tik ne stambesniu nei savivaldybių lygmeniu. Taip pat pažymėtina, kad reikia vertinti ne tik tai, kokią teritoriją aprėpia Telia Lietuva, AB tinklas, bet ir vertinti konkurencinės situacijos panašumus ir skirtumus atskirose tos teritorijos dalyse. Atsižvelgiant į tai, Tarnybos geografinis segmentavimas atitinka Didelės įtakos rinkoje nustatymo gaires.
1.3.		<p>- Trečia, RRT, išskirdama dvi Rinkos geografines teritorijas, sukuria tokią situaciją, kuomet Telia rinkose, kuriose ji nėra pripažinta ūkio subjektu, turinčiu didelę įtaką didmeninės prieigos rinkoje, t. y. Šiaulių miesto savivaldybės ir Visagino savivaldybės teritorijose, gali</p>	Neatsižvelgta	Nereguliuojamoje teritorijoje (Šiaulių miesto Ir Visagino savivaldybės teritorijoje) veikia Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo nuostatos, kurios numato (7 straipsnis), kad draudžiama piktnaudžiauti dominuojančia padėtimi (į piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi veiksnius patenka įvairūs su kainomis susiję dominuojančio ūkio subjekto pažeidimai) ir numato, kad šio

Eil. Nr.	Pastabos teikėjas	Pastabos	Atsižvelgta / neatsižvelgta / atsižvelgta iš dalies	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – Tarnyba) pastabos
		<p>pradėti naudoti kainų spaudimą kitiems ūkio subjektams, veikiantiems šiose teritorijose, vykdydama kryžminį kainų subsidijavimą. Šiaulių miesto savivaldybės ir Visagino savivaldybės teritorijose Telia nesant pripažintai subjektu, turinčiu didelę įtaką didmeninės centrinės prieigos rinkoje ir šiose rinkose nenustačius atitinkamų įpareigojimų, ši bendrovė gali prisiimti patiriamus nuostolius šioje rinkoje ir kompensuoti juos iš kitų savo veiklų, kuriose Telia užima dominuojančią padėtį, pvz. ryšių kabelių kanalų sistemos (toliau – RKKS) nuomos rinkos. <...> Atitinkamai, Telia gali pradėti teikti paslaugas šiose teritorijose tokiomis kainomis, kurios yra grobuoniškos, kryžmiškai subsidijuodama veiklas ir taip siekdama išstumti kitus subjektus iš paslaugų rinkos.</p>		<p>įstatymo laikymosi priežiūrą atlieka Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba (18 straipsnio 1 dalies 1 punktas). Pabrėžtina, kad nors Šiaulių miesto ir Visagino savivaldybių teritorijoje panaikinamas didmeninės centrinės prieigos reguliavimas, tačiau išlieka didmeninės vietinės prieigos reguliavimas. Analogiškai kaip ir didmeninės centrinės prieigos pagrindu, taip ir didmeninės vietinės prieigos pagrindu galima sukurti ir teikti mažmenines elektroninių ryšių paslaugas. Vadinas, didmeninės vietinės prieigos reguliavimas užtikrins, kad Telia Lietuva, AB (toliau – Telia) pradėjus taikyti itin mažas mažmeninių paslaugų kainas Šiaulių miesto ir Visagino savivaldybių teritorijoje, Telia privalės sumažinti ir didmeninės vietinės prieigos kainas ne tik šioje teritorijoje, bet ir visoje Lietuvos Respublikoje.</p> <p>Kita vertus, prieiga prie RKKS, kaip paslauga patenkanti į Didmeninės vietinės prieigos fiksuotoje vietoje rinkos apibrėžimo sritį, yra reguliuojama veikla, todėl Telia yra numatomi su prieigos prie RKKS kainomis susiję įpareigojimai, neleidžiantys Telia gauti tokių pajamų, kuriomis galėtų būti kompensuojami kitose rinkose neva patirti nuostoliai. Telia didmeninės vietinės prieigos rinkoje (RKKS yra susijusios priemonės šioje rinkoje) nustatytas kainų kontrolės įpareigojimas neleidžia Telia gauti daugiau pajamų, nei patiria sąnaudų, t. y. negaunant perteklinių pajamų iš reguliuojamų paslaugų teikimo, nėra kaip subsidijuoti nereguliuojamų veiklų. Ar teisingai apskaitomos reguliuojamų paslaugų sąnaudos (ar jos nėra nepagrįstai padidintos), t. y. ar Telia skirstydama sąnaudas laikosi Sąnaudų apskaitos taisyklių bei Apskaitos atskyrimo taisyklių nuostatų, yra kasmet tikrinama nepriklausomo auditoriaus. Nustačius neatitikimus, Telia yra įpareigojama juos ištaisyti, todėl manytina, kad nustatyti kainų kontrolės, sąnaudų apskaitos ir apskaitos atskyrimo įpareigojimai šioje rinkoje eliminuoja galimybę Telia taikyti kryžminį subsidijavimą.</p>
1.4.		<p>- Ketvirta, RRT, išskirdama dvi Rinkos geografines teritorijas, nepagrįstai išskaido rinką, neatsižvelgiant į šių teritorijų dydį pagal potencialių vartotojų skaičių, bei išskirtose rinkos teritorijose veikiančių subjektų lokalumą. Abejose</p>	Neatsižvelgta	Tarnyba vertino konkurencijos sąlygų panašumus ir skirtumus atitinkamose teritorijose. Kaip nurodyta Ataskaitoje, Šiaulių miesto savivaldybės ir Visagino savivaldybės teritorija tarpusavyje pasižymi homogeniškais konkurencijos sąlygomis, besiskiriančiomis nuo kitų Lietuvos Respublikos teritorijų.

Eil. Nr.	Pastabos teikėjas	Pastabos	Atsižvelgta / neatsižvelgta / atsižvelgta iš dalies	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – Tarnyba) pastabos
		teritorijose konkurenciją Telia sudaro skirtingi ir nedideli ūkio subjektai, veikiantys išskirtinai šiose teritorijose. Tuo tarpu Telia yra visoje Lietuvos Respublikoje veikiantis ir dominuojantis ūkio subjektas, valdantis didžiulę infrastruktūrą ir disponuojantis reikšmingais finansiniais pajėgumais. Be to, Šiaulių m. ir Visagino savivaldybės bendrai sudaro mažiau nei 6 proc. Lietuvos rinkos (Visagino savivaldybė sudaro mažiau nei 1,5 proc. Lietuvos rinkos).		
2.	Lietuvos kabelinės televizijos asociacijos 2019-05-20 raštas Nr. 37	RRT, analizuodama didmeninės centrinės <...> prieigos rinkas, į analizės apimtį nepagrįstai neįtraukė galimo televizijos ir interneto paslaugų teikimo naudojant judriojo ryšio LTE technologiją.	Atsižvelgta iš dalies	<p>Ataskaitos 2.2 skyriuje labai aiškiai nurodyti motyvai, kodėl judriojo ryšio technologijomis teikiamos mažmeninės paslaugos nėra pakaitalai fiksuotojo ryšio technologijomis teikiamoms mažmeninėms paslaugoms. Tarnybos vertinimu, toks pakeičiamumas gali tapti realesnis tik atsiradus 5G technologijai, tačiau pažymėtina, kad tiek šiuo metu, tiek ir atsiradus 5G technologijai bus tik viopusis paklausos pakeičiamumas: paslaugų gavėjai, kurie naudojami fiksuotojo ryšio technologijomis teikiamomis mažmeninėmis paslaugomis migruos tik į judriojo ryšio technologijomis teikiamas mažmenines paslaugas, tačiau nebus atvirkštinės migracijos (iš judriojo ryšio į fiksuotąjį ryšį). Dėl šios aplinkybės nemanytina, kad egzistuos pilnavertis šiomis 2 skirtingomis technologijomis teikiamų mažmeninių paslaugų pakeičiamumas.</p> <p>Vis tik, atsižvelgiant į LKTA argumentus, patikslinti Ataskaitos 3.2.2, 3.3.2 ir 3.4 skyriai, kuriuose atliekamas konkurencijos veiksmingumo vertinimas, nurodant, kad Telia, valdydama ne tik didžiausią viešąjį fiksuotojo ryšio tinklą, bet ir viešąjį judriojo ryšio tinklą, teikdama mažmenines paslaugas, kitų ūkio subjektų atžvilgiu turi konkurencinį pranašumą, kadangi gali pasiūlyti įvairias hibridines paslaugas ar viena technologija teikiamą paslaugą pakeisti kita technologija teikiama paslauga (pvz. Telia1 paslaugos ir pan.), tačiau nepriklausomai nuo to, kaip geografiškai bus apibrėžiama</p>

Eil. Nr.	Pastabos teikėjas	Pastabos	Atsižvelgta / neatsižvelgta / atsižvelgta iš dalies	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – Tarnyba) pastabos
				paslaugos geografinė teritorija ir ar bus joje nustatomas tam tikras reguliavimas, bet kokiu atveju Telia nebus užkirsta galimybė siūlyti paslaugų paketų ar daroma kokia nors įtaka tokių paketų teikimo sąlygoms.
3.	Lietuvos kabelinės televizijos asociacijos 2019-05-20 raštas Nr. 37	RTT turėtų atlikti mažmeninių rinkų tyrimą dėl galimos žemutinės paslaugų kainos ribos nustatymo. LKTA atkreipia RRT dėmesį į tai, jog per visą laikotarpį, kuomet Telia veikla buvo reguliuojama kaip subjekto, turinčio didelę įtaką didmeninės centrinės <...> prieigos rinkose, jos rinkos dalys tik didėjo. Pavyzdžiui, remiantis 2006 metų Telia (tuometinės TEO) metine ataskaita, Telia bendra interneto paslaugų teikėjų rinkos dalis, suskaičiavus pajamas, sudarė 41,6 %. Tuo tarpu remiantis 2018 metų duomenimis, fiksuotojo interneto rinkos dalis pagal pajamas jau siekė net 60,3 %. Tai reiškia, kad Telia rinkos galia išaugo net 20 %. LKTA nuomone, <...> yra būtinas mažmeninės rinkos reguliavimas.	Neatsižvelgta	Tarnyba, tirdama visas rinkas, laikosi bendrojo reguliavimo principo, kad problemas, trukdančias konkurencijai vystytis mažmeninėse rinkose, visų pirma stengiamasi išspręsti reguliuojant nekonkurencingas didmenines rinkas. Mažmeninių paslaugų rinkų reguliavimas yra kraštutinė priemonė, taikoma, kai reguliavimas didmeninėse rinkose nėra veiksmingas. Analizės metu nenustatyta tokių konkurencijos problemų, kurias reikėtų spręsti taikant reguliavimą mažmeninėse rinkose. Be to, matydama, kad tam tikrų problemų šiuo metu taikomas didmeninės centrinės prieigos reguliavimas nesugeba išspręsti, Tarnyba griežtina prieigos suteikimo, nediskriminavimo bei sąnaudų apskaitos ir kainų kontrolės įpareigojimus.
4.	Lietuvos kabelinės televizijos asociacijos 2019-05-20 raštas Nr. 37	Ataskaitose, tiriant rinkas, buvo neatsižvelgiama į integruotą parduodamų paslaugų paketo prigimtį. LKTA atkreipia dėmesį, jog Telia nuolat skelbia akcijas, kuriomis yra daromas galimai nesąžiningas kainų spaudimas smulkiesiems rinkos žaidėjams, kai į parduodamą duomenų perdavimo paslaugų paketą yra įtraukiamos interneto prieigos paslaugos ir dotavimas kitoms paslaugoms judriuoju internetu. <...> RRT, tirdama rinkas, jas įvertino netinkamai, nes nevertino ir į tyrimo apimtį neįtraukė integruotai teikiamų paslaugų, kai kelios paslaugos teikiamos kartu ir atskiros paslaugos kaina nėra aiški vartotojui.	Atsižvelgta iš dalies	Žr. Tarnybos pastabas prie LKTA pastabos Nr. 2. Taip pat pažymėtina, kad mažmeninė interneto prieigos paslauga vis dar išlieka populiariausia paslauga, lyginant su kitomis mažmeninėmis paslaugomis (fiksuoto telefono ryšys, mokama televizija), o taip pat yra glaudžiausiai siejama ir lyginama su didmeninės centrinės prieigos paslauga. Ataskaitoje prie nediskriminavimo įpareigojimo vertinamos paslaugos, kurias galima tiesiogiai palyginti ir kurios turi aiškia vertę – didmeninės centrinės prieigos paslauga ir mažmeninė interneto prieigos, teikiamos fiksuotojo ryšio technologijomis, paslauga.
5.	Lietuvos kabelinės televizijos asociacijos 2019-06-04 raštas Nr. 39	<...> prašome <...> papildyti Didmeninės centrinės prieigos fiksuotoje vietoje masinės rinkos produktams rinkos tyrimo ataskaitoje ex-ante kainų spaudimo testą, taip, kad jis būtų taikomas ir	Neatsižvelgta	Žr. Tarnybos pastabas prie LKTA pastabos Nr. 4. Be to, pažymėtina, kad Tarnyba nėra gavusi jokių konkrečių skundų dėl Telia taikomos mažmeninių paslaugų kainodaros (parduodamų paketų).

Eil. Nr.	Pastabos teikėjas	Pastabos	Atsižvelgta / neatsižvelgta / atsižvelgta iš dalies	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – Tarnyba) pastabos
		paslaugų pardavimo paketu atveju.		
6.	AB Lietuvos radijo ir televizijos centro 2019-05-30 raštas Nr. 4A-72/2.5-10	<...> Telecentro nuomone, Įsakymo projekte nustatytas kainų spaudimo testas <i>ex ante</i> , taip kaip jo turinys ir atlikimo bei kontrolės tvarka, apibrėžti Įsakymo projekte, nėra pakankamas esančiai problematikai dėl Telia galimai diskriminacinio elgesio eliminavimo ir veiksmingos ir efektyvios Telia taikomos kainodaros kontrolės:	Atsižvelgta iš dalies	<i>Ex ante</i> kainų spaudimo testo lentelė atnaujinta, pridodant Telia mažmeninių paslaugų investicijų gražą, kurią operatoriai turėtų gauti, konkuruodami su Telia. Tai sudarys galimybę kitiems operatoriams gauti pakankamą gražą ir tokiu būdu bus užtikrintas prieigos paslaugų teikimas tinkamomis sąlygomis.
6.1.		<p>- RRT įsakymo 3.4.2 punkte nurodyta, kad Telia privalo teikti didmenines prieigos paslaugas tokiomis kainomis, kurios nebūtų didesnės nei šios paslaugas sąnaudos. <...> Įsakymo projekto 4.3.2 punkte numatytas analogiškas reikalavimas. <...> Galima daryti prielaidą, jog Telia, laikydamosi jai nustatytų nediskriminavimo įpareigojimų, ir sau šią paslaugą teikia žemiau sąnaudų, tokiu būdu galėdama pasiūlyti mažą interneto mažmeninę kainą vartotojams, t. y. galimai vykdo kainų spaudimą ir, tikėtina, vykdo kryžminį subsidijavimą iš nereguliuojamos veiklos, kuri sudaro didžiąją Telia pelno dalį. <...> Taigi, įpareigojimas dėl kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos turi būti įgyvendinamas taip, kad Telia nei sau, nei kitiems operatoriams negalėtų teikti didmeninės centrinės prieigos žemiau šiai paslaugai patirtų sąnaudų, todėl siūlytina keisti Įsakymo projekto 4.3.2 punktą.</p> <p>Atsižvelgdami į aukščiau šioje rašto dalyje nurodytas pastabas, <...> siūlome:</p>	Neatsižvelgta	Telia, konkuruodama su kitais ūkio subjektais, kurie mažmenines interneto prieigos paslaugas teikia savo elektroninių ryšių tinklų pagrindu, ir norėdama išlikti konkurencinga, mažmenines interneto prieigos paslaugas privalo teikti panašiam kainų lygmenyje kaip ir kiti ūkio subjektai. Tai darydama Telia kartu privalo laikytis ir nediskriminavimo įpareigojimo, kuris neleidžia didmeninių paslaugų operatoriams parduoti brangiau nei mažmeninių paslaugų. Esant tokiai situacijai, ir nustačius kainų kontrolės įpareigojimą didmeninių paslaugų kainas nustatyti konkrečiai pagal patirtas sąnaudas, Telia, laikydamosi nediskriminavimo įpareigojimo, įkainius, kas sudarytų kliūtis Telia konkuruoti su kitais ūkio subjektais, teikiančiais mažmenines interneto prieigos paslaugas savo elektroninių ryšių tinklų pagrindu, ir Telia nepagrįstai galėtų būti eliminuojama iš mažmeninės interneto prieigos paslaugų, kuri nėra reguliuojama, rinkos.

Eil. Nr.	Pastabos teikėjas	Pastabos	Atsižvelgta / neatsižvelgta / atsižvelgta iš dalies	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – Tarnyba) pastabos
		<...> pakeisti Įsakymo projekto 4.3.2 punktą, numatant, kad Telia privalo teikti didmeninę centrinę prieigą (ir susijusias priemones) tokiomis kainomis, kurios būtų pagrįstos sąnaudomis, paskaičiuotomis pagal SAT nustatytą tvarką ir sąlygas.		
6.2.		- Be to, Telia nuolat taiko tam tikras nuolaidas didmeninei prieigos paslaugai pirkti. Šios nuolaidos taikomos įvairiu mastu per labai trumpą laikotarpį, todėl Telecentrui, kaip ir kitiems operatoriams, labai sunku planuoti savo verslą ir kainos dydžius mažmeninėje rinkoje. Taip pat <...> nuolaidos didmeninėje rinkoje niekaip nesusijusios (nekoreliuoja) su mažmeninės rinkos kainomis (kas esant sąžiningam sąnaudų apskaitos vedimui, turėtų tiesiogiai atsispindėti galutinėje kainoje mažmeninėje rinkoje), todėl, Telecentro vertinimu, šios aplinkybės tik dar kartą patvirtina, kad galimas kryžminis subsidijavimas.	Neatsižvelgta	Tarnyba, siekdama sudaryti vienodas konkurencijos sąlygas visiems mažmeninių interneto prieigos paslaugų teikėjams, užtikrinant didmeninių prieigos ir susijusių paslaugų kainų stabilumą ir nuspėjamumą, šio tikslo siekia kitomis, labiau efektyviomis ir pagrįstomis, nei įpareigojimai, nustatyti rinkos tyrimo metu, priemonėmis ir artimiausiu metu ketina inicijuoti pakartotinę Prieigos taisyklių pakeitimo viešąją konsultaciją. Vertinant kompleksiskai Tarnybos keliamus reguliavimo tikslus šioje rinkoje, Prieigos taisyklių projekte numatytas didmeninių paslaugų kainų keitimas vieną kartą per metus.
6.3.		- Teliai taikomas nediskriminavimo, skaidrumo, kainų kontrolės įpareigojimas susijęs ne tik su aukščiau nurodytu sąnaudų apskaitos pakeitimo būtinumu, bet ir su papildomais įpareigojimais dėl kainos skirtumo tarp mažmeninių ir didmeninių paslaugų kainų nustatymo. <...> iš Įsakymo projekto nėra aišku, koks kainos skirtumas tarp Telia mažmeninės interneto prieigos paslaugos kainos ir visų didmeninių paslaugų sąnaudų sumos yra laikytinas tinkamas, kad kiti potencialūs Telia konkurentai galėtų veikti pelningai. <...> Įsakymo projekto 4.2.2 punkto	Atsižvelgta	<i>Ex ante</i> kainų spaudimo testo lentelė atnaujinta (papildyta), pridedant atskirą dedamąją „Investicijų grąža“ (Telia iš mažmeninių interneto prieigos paslaugų gaunama investicijų grąža, kurią operatoriai turėtų gauti, konkuruodami su Telia). Šis papildomas rodiklis leis gauti atitinkamą grąžą: <i>Telia mažmeninė interneto kaina – (Didmeninė centrinės prieigos paslaugos kaina + Visos kitos papildomos paslaugos + Mažmeninių paslaugų teikimo priedas + Investicijų grąža pagal Telia gaunamą grąžą iš mažmeninio interneto paslaugos teikimo) > 0.</i> Tarnybos nuomone, atnaujinta <i>ex ante</i> kainų spaudimo testo versija, kai Telia taikoma mažmeninės interneto prieigos paslaugos kaina, atėmus didmeninės centrinės paslaugos, papildomų didmeninių paslaugų, reikalingų suteikti mažmeninę paslaugą, mažmeninio priedo bei investicijų grąžos priedo, kurį turėtų gauti operatoriai,

Eil. Nr.	Pastabos teikėjas	Pastabos	Atsižvelgta / neatsižvelgta / atsižvelgta iš dalies	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – Tarnyba) pastabos
		<p>esančioje kainų spaudimo lentelės 12 stulpelyje yra reikalavimas tik pateikti kainos skirtumą, tačiau nėra jokių kriterijų ar vardiklių, pagal kuriuos būtų sprendžiama, ar toks kainų skirtumas yra pakankamas ir nediskriminacinis.</p> <p>Atsižvelgdami į <...> nurodytas pastabas, <...> siūlome <...> numatyti, kad atlikus kainų spaudimo testą, būtų užtikrintas skirtumas (nustatant konkrečiu dydžiu, rodikliais, kriterijais) tarp Telia mažmeninės interneto prieigos paslaugos kainos ir visų sąnaudų sumos, kad kiti potencialūs Telia konkurentai galėtų veikti pelningai.</p>		<p>kainų sumą, suteiks galimybę operatoriams, perkantiems Telia didmenines paslaugas, konkuruoti mažmeninėje interneto prieigos paslaugų rinkoje vienodomis sąlygomis.</p>
6.4.		<p>- Įsakymo projekto 4.2.2 punkte yra nurodyta tik pati <i>ex ante</i> kainų spaudimo testo lentelė, nepateikiant jokių papildomų išaiškinimų, kaip tokia lentelė turi būti pildoma ir kaip joje esančios kainos, sąnaudos ir kiti rodikliai turi būti apskaičiuojami ir kaip pagrindžiami. Taigi, <...> nėra aiški ir nėra aprašyta <i>ex ante</i> kainų spaudimo testo atlikimo metodika. <...> siūlome <...> numatyti konkrečią <i>ex ante</i> kainų spaudimo testo atlikimo ir vertinimo metodologiją.</p>	Neatsižvelgta	<p>Atskiros metodikos <i>ex ante</i> kainų spaudimo testo aprašymas galimas tik atskiru teisės aktu. Atskiro teisės akto sukūrimas nėra geriausia alternatyva esamoje situacijoje, nes teisės akto (metodikos) kūrimas yra laikui imlus procesas, reikalaujantis didelių resursų, todėl atlikus kaštų ir naudos analizę, Tarnyba nustatė, kad geriausia alternatyva yra <i>ex ante</i> kainų spaudimo testą (lentelę) įtraukti į įpareigojimus.</p> <p>Lentelėje yra aiškiai nurodytos prielaidos, kuriomis remiantis bus pildoma lentelė, taip pat konkrečios Telia taikomos arba rinkoje taikomos papildomų paslaugų kainos.</p> <p>Už lentelės pildymą bus atsakinga Telia, kiekvieną kartą keičiant mažmeninių arba didmeninių paslaugų kainas, tačiau užpildytų duomenų teisingumą vertins Tarnyba. Taip pat kiti ūkio subjektai, manydami, kad Telia, taikydama tam tikras didmenines ir mažmenines kainas, juos diskriminuoja, galės pildyti lentelę patys ir patikrinti, ar Telia kainos atitinka nediskriminavimo įpareigojimą.</p> <p>Nustačius konkrečias (baigtines) lentelėje naudojamas prielaidas, ar rodiklius, Tarnyba praranda galimybę keisti palyginimui reikalingų paslaugų apimtį iki kito rinkos tyrimo (pvz. atsiradus naujiems techniniams sprendimams ar pan.) ar objektyviai įvertinti prielaidas, reikalingas lentelės pildymui, kiekvienu individualiu atveju.</p>

Eil. Nr.	Pastabos teikėjas	Pastabos	Atsižvelgta / neatsižvelgta / atsižvelgta iš dalies	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – Tarnyba) pastabos
6.5.		<p>- Įsakymo projekto 4.2.2 punkte <...> reguliavimas neišsprendžia aukščiau šiame rašte nurodytų problemų, nes:</p> <p>1) Telia pati savarankiškai be išankstinio RRT vertinimo gali keisti galiojančias kainas arba patvirtinti naujas. <i>Ex ante</i> kainų spaudimo testo atlikimas Telia bendrovės viduje, jo kiekvieną kartą nevertinant ir nenumačius patvirtinimo/suderinimo procedūros, nesukuria pageidaujamos keičiamų ar naujai tvirtinamų kainų kontrolės;</p> <p>2) Telia nėra nustatytas išankstinis kainų keitimo ar naujų kainų įvedimo patikrinimo mechanizmas. <...> Toks reguliavimas neužtikrina tinkamos kainos keitimo ar patvirtinimo kontrolės, nes RRT nevykdys nuolatinės priežiūros, o praktikoje nėra aišku, ar RRT naudosis šia savo teise <...>, jei naudosis koku dažnumu, už kokį laikotarpį ir kokia apimtimi;</p> <p>3) Įsakymo projekte taip pat nėra numatyta, kokių veiksmų gali imtis RRT, nustačiusi, kad Telia pateiktas kainų spaudimo testas ar kita susijusi informacija patvirtina, kad yra taikomos diskriminacinės kainos <...>. Atsižvelgdami į <...> nurodytas pastabas, <...> siūlome:</p> <p>- Įsakymo projektą koreguoti taip, kad Telia, prieš patvirtindama naujas ar keisdama galiojančias didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) ir (ar) mažmeninių interneto prieigos paslaugų kainas, privalo atlikti <i>ex-ante</i> kainų spaudimo testą ir jo rezultatus bei</p>	Atsižvelgta iš dalies	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tarnyba atsižvelgia į dalį pastabos, ir numato, kad Telia, keisdama didmeninių ar mažmeninių paslaugų kainas, atlikusi kainų spaudimo testą, lentelės rezultatus Tarnybai pateiktų kiekvieną kartą. Rezultatai Tarnybai galės būti teikiami elektronine forma. 2. Tarnyba neatsižvelgia į pastabą, kad Telia turėtų suderinti keičiamas mažmenines interneto prieigos kainas ir gauti Tarnybos patvirtinimą. Tarnybos tikslas nėra Telia mažmeninių interneto prieigos paslaugų kainų reguliavimas ir nėra šio rinkos tyrimo objektas. 3. Tarnyba, nustačiusi, kad Telia pateikiamos kainų spaudimo lentelės rezultatai duoda neigiamą rezultatą, kreipsis į Telia, prašydama pašalinti pažeidimą.

Eil. Nr.	Pastabos teikėjas	Pastabos	Atsižvelgta / neatsižvelgta / atsižvelgta iš dalies	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – Tarnyba) pastabos
		<p>visą susijusią informaciją iš anksto pateikti RRT tvirtinimui/suderinimui. Siūlytina numatyti terminą, prieš kiek laiko iki planuojamo kainų įvedimo tokie veiksmai turi būti atlikti;</p> <ul style="list-style-type: none"> - numatyti, kad RRT, gavusi Telia kainų spaudimo testo rezultatus bei visą susijusią informaciją, atlieka kainų keitimo ir (ar) naujų kainų patvirtinimo, įskaitant kainų spaudimo testo, patikrinimą ir priima sprendimą patvirtinti ar atmesti siūlomas kainas. Siūlytina Įsakymo projekte numatyti terminą, per kurį RRT turi priimti sprendimą; numatyti, kad RRT, įgyvendinančiai savo kompetenciją vykdyti <i>ex ante</i> kainų kontrolę, turi būti numatyti įgaliojimai reikalauti keisti kainas, neleisti patvirtinti/pakeisti galiojančias kainas. 		
7.	Telia Lietuva, AB 2019-05-31 raštas Nr. 01524	Tarnyba tiriamąjį periodą prie skirtingų aplinkybių vertina nevienodai t. y. vienu aspektu naudoja tik tiriamąjį laikotarpį, kitu – vertina ir vėlesnį periodą:	Neatsižvelgta	Dėl žemiau esančiuose Tarnybos komentaruose pateiktų aplinkybių bet kuriuo atveju nesikeičia Tarnybos rinkos tyrimo išvados, t. y. vertinimas.
7.1.		<ul style="list-style-type: none"> - Tarnyba <...> teigia, kad operatoriaus perkamų didmeninės centrinės prieigos paslaugų paklausa tiriamuoju laikotarpiu išliko sąlyginai stabili ir sunku vienareikšmiškai spręsti apie tolimesnes paslaugos tendencijas. Telia nesutinka su šiais Tarnybos teiginiais ir mano, kad vertindama situaciją rinkoje apie interneto prieigos paslaugų gavėjų skaičių, kai operatorius teikia interneto prieigos paslaugas naudodamasis kitų operatorių tinklais, turėtų atkreipti dėmesį ne tik į tiriamojo laikotarpio pokytį, bet ir 	Neatsižvelgta	Auganti didmeninės centrinės prieigos paklausa savaime dar nereiškia, kad padėtis didmeninės centrinės prieigos rinkoje yra gera ar netgi nereikia reguliavimo. Didmeninės centrinės prieigos paklausos augimas rodo šios paslaugos poreikį, o per paslaugos naudojimą galima tinkamai identifikuoti konkrečias problemas, susijusias su šios paslaugos teikimu. Rinkos tyrimo metu identifikavus tokias problemas, nurodytas Ataskaitoje, ir siekiant jas išspręsti, yra keičiami nediskriminavimo ir kainų kontrolės įpareigojimai. Be to, nėra aišku, kokią konkurencinę aplinką Telia siūlo įvertinti, nes realiai reguliuojamoje teritorijoje didmeninės centrinės prieigos paslaugas teikia tik Telia. Bet kuriuo atveju didmeninės centrinės prieigos paslaugų augimas nekeičia rinkos tyrimo išvadų.

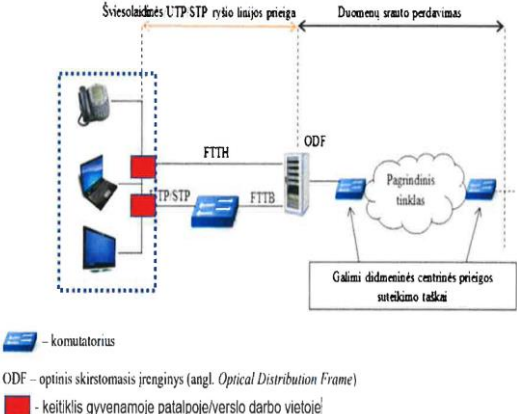
Eil. Nr.	Pastabos teikėjas	Pastabos	Atsižvelgta / neatsižvelgta / atsižvelgta iš dalies	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – Tarnyba) pastabos
		<p>2018 m. bei 2019 m. pradžią. <...> Manome, kad dėl aukščiau išvardintų priežasčių Tarnyba netiksliai įvertina konkurencinę aplinką rinkoje ir nepagrįstai keičia nediskriminavimo ir kainų kontrolės įpareigojimus.</p> <p>Telia siūlo <...> atsižvelgti i didmeninės centrinės prieigos paslaugos paklausą, augimą ir tolimesnes tendencijas ir naujai įvertinti konkurencinę aplinką ir tik tuomet, jei būtų būtinybė, pakeisti nediskriminavimo ir kainų kontrolės įpareigojimus.</p>		
7.2.		<p>- Tarnyba, analizuodama prieigų technologiinį pakeičiamumą, teigia, kad rinkoje pradėjus teikti aukštesnės kartos paslaugas S/VDSL technologija, yra pakeičiamumas paklausos atžvilgiu, lyginant su FTTx technologija. Telia su šiuo teiginiu sutinka, tačiau nori atkreipti dėmesį, kad Tarnybos tiriamuoju laikotarpiu S/VDSL technologija paslaugos dar nebuvo parduodamos, išvystytos ir siūlomos plačiai. Telia mano, kad jau šiuo atveju Tarnyba <...> rėmėsi ne tik tiriamuoju periodu bet ir vėlesniais metais <...>. Telia siūlo <...> ADSL technologija teikiamų interneto paslaugų kiekio neįtraukti vertinant rinkos dalis.</p>	Neatsižvelgta	<p>Viena vertus, viešai prieinamuose informacijos šaltiniuose (https://www.vz.lt/informacines-technologijos-telekomunikacijos/2018/01/26/telia-investuoja-i-dsl--daugiau-nei-10-kartu-padidino-variniu-interneto-liniju-sparta) randama informacija, kad Telia S-VDSL technologiją pradėjo diegti dar tiriamuoju laikotarpiu, t. y. 2017 m. Todėl galima teigti, kad ši technologija jau buvo prieinama ir 2017 m.</p> <p>Kita vertus, tiek savo nuomonėje pateiktame tekste, tiek ir rinkos tyrimo anketoje (28 klausimas) pati Telia nurodo, kad, jos požiūriu, didmeninė centrinė prieiga, teikiama ADSL technologija ir didmeninė centrinė prieiga, teikiama FTTx technologija, yra tinkamai pakeičiamos tarpusavyje paslaugų gavėjų atžvilgiu. Taigi, jei skirtingomis technologijomis teikiama didmeninė paslauga yra pakeičiama jos paslaugų gavėjų atžvilgiu, taip pat yra pakeičiamos ir mažmeninės paslaugos galutinių paslaugų gavėjų atžvilgiu, kadangi mažmeninės paslaugos yra teikiamos didmeninės centrinės prieigos paslaugų pagrindu. Taip pat pažymėtina, kad toks pats pakeičiamumas egzistavo ir ankstesniame (2016 m. baigtame) didmeninės centrinės prieigos rinkos tyrime, kai tuo metu apskritai dar nebuvo teikiama S-VDSL sprendimo, o interneto prieigos greitaveikų tarp FTTx ir xDSL technologijomis teikiamų paslaugų skirtumai buvo dar didesni. Tuo metu Telia nekėlė jokių klausimų dėl tokio pakeičiamumo nebuvimo.</p>

Eil. Nr.	Pastabos teikėjas	Pastabos	Atsižvelgta / neatsižvelgta / atsižvelgta iš dalies	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – Tarnyba) pastabos
8.	Telia Lietuva, AB 2019-05-31 raštas Nr. 01524	Telia mano, kad tyrimas per atskiras savivaldybes būtų tikslesnis, jeigu Tarnyba savivaldybėse, kuriose nėra tenkinamas nors vienas kriterijus, vertintų koks operatorius toje savivaldybėje užima dominuojančią padėtį pagal faktinį abonentų kiekį, neimant atskaitos taškų Telia. Telia siūlo patikslinti kriterijų nustatymą, pakartotinai įvertinti konkurencinę aplinką savivaldybėse ir paskelbti patikslintą ataskaitą:	Neatsižvelgta	Tarnyba į šį siūlymą neatsižvelgia dėl žemiau pateikiamų Tarnybos argumentų.
8.1.		- Tačiau yra eilė savivaldybių, kuriose nėra tenkinamas bent vienas kriterijus bet Telia rinkos dalis pagal abonentų skaičių nesiekia 40 proc. (pvz. Kauno m. savivaldybė 37,9 proc., Panevėžio m. savivaldybė 28,3 proc. t.t). Manome, kad faktinis interneto bei televizijos abonentų kiekis yra svarbiausias kriterijus vertinant rinkos situaciją savivaldybėje. <...> tinklo išvystymas tik suteikia galimybę suteikti paslaugą, bet negarantuoja paslaugos pardavimo. Telia atskirose savivaldybėse turėdama pakankamai išvystytą tinklą, užima mažą rinkos dali pagal abonentų skaičių. Tai reiškia, kad negali konkuruoti su kitais operatoriais bei išnaudoti esamo klientų potencialo ir gerinti atitinkamos savivaldybės rinkos situaciją, nes be pagrįsto pagrindo privalo vykdyti Tarnybos nustatytus įpareigojimus.	Neatsižvelgta	Ataskaitos 2.7 skyriuje, apibrėžiant rinkos geografinę teritoriją, vertinama aplinkybių visuma (geografinio segmentavimo kriterijai) ir visos šios aplinkybės yra vienodai svarbios. Ataskaitos 2.7 skyriuje nurodyti geografinio segmentavimo kriterijai dar neparodo konkurencijos veiksmingumo, o tik apibrėžiamos rinkos geografinės teritorijos ribos. Konkurencijos veiksmingumas šiose Ataskaitos 2.7 skyriuje apibrėžtose geografinėse teritorijose išsamiai nagrinėjamas Ataskaitos 3 skyriuje, vertinant kriterijų visumą: rinkos struktūrą, vertikaliam susijusias paslaugas, įėjimo į rinką barjerus, potencialią konkurenciją ir pirkėjo derybinę galią. Didelės įtakos rinkoje nustatymo gairės taip pat nurodo konkurencijos veiksmingumą rinkoje vertinti ne pagal kokį nors vieną kriterijų, bet pagal tokių kriterijų visumą. Potencialas, t. y. turimos linijos, greta rinkos dalies pagal abonentus, taip pat vienodai svarbus vertinant galimą paslaugos geografinį segmentavimą, nes potencialas atspindi gebėjimus veikti rinkoje ir taip daryti įtaką veiklos sąlygoms tam tikroje geografinėje teritorijoje.
8.2.		- Telia nėra suprantama, kodėl pirmo kriterijaus <...> formuluotėje atskaitos taškų pasirinkta Telia. Manome, kad nagrinėjant rinką pagal kriterijus reikia vertinti kiekvieną operatorių individualiai. Todėl tiek Šiaulių, tiek Visagino savivaldybėse turi būti nustatyti	Neatsižvelgta	Visuose ES dokumentuose, įskaitant Didelės įtakos rinkoje nustatymo gaires (pvz. 64 punktas), 2014 m. spalio 9 d. Komisijos rekomendaciją dėl elektroninių ryšių sektoriaus atitinkamų produktų ir paslaugų rinkų, kurioms gali būti taikomas <i>ex ante</i> reguliavimas pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos (OL 2014 L 295, p. 79) (preambulės 12 punktas) ir 2014 m. spalio 9 d. Atitinkamų rinkų apibrėžimo rekomendacijos aiškinamąjį

Eil. Nr.	Pastabos teikėjas	Pastabos	Atsižvelgta / neatsižvelgta / atsižvelgta iš dalies	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – Tarnyba) pastabos
		ipareigojimai dominuojančiam operatoriui, t. y. Splus.		memorandumą (pvz. 2.2 skyriaus 1 punktą, 2.5 skyrius, 3.3 skyrius, 4.2 skyrius, konkrečiai 4.2.2.2 punktą), kalbama apie rinkos senbuvių (<i>angl.</i> incumbent) elgesio vertinimą. „Rinkos senbuvis“ (<i>angl.</i> incumbent) konkurencijos teisėje suprantamas kaip „istorinis“ operatorius, o tokius požymius atitinka tik Telia, kadangi visos Lietuvos Respublikos teritorijos mastu turi seniausiai išvystytą viešąjį fiksuotojo ryšio tinklą. Atsižvelgiant į tai, Ataskaitoje kriterijų konstravimas prasideda būtent nuo Telia, kuri vienintelė iš visų operatorių visos Lietuvos Respublikos teritorijos mastu turi tokios apimties išvystytą viešąjį fiksuotojo ryšio tinklą. Pažymėtina, kad šis kriterijus naudojamas ne nustatant konkurencijos veiksmingumą rinkoje, bet apibrėžiant rinkos geografinę teritoriją.
9.	Telia Lietuva, AB 2019-05-31 raštas Nr. 01524	Telia vertina, kad rinkos tyrimas šiuo aspektu nėra pilnai išanalizuotas, todėl siūlome pakartotinai atlikti rinkos tyrimą, rinkos tyrimo ataskaitoje pateikiant reikalingą ir išsamią informaciją, kad rinkos dalyviai galėtų įsitikinti rinkos tyrimo teisingumu. Taip pat ekonomiškai pagrįsti 70 procentų tinklų persidengimo kriterijaus pasirinkimą ir papildyti verslo patalpų tinklus:	Neatsižvelgta	Neatsižvelgimo argumentai detalai pateikti žemiau esančiose Tarnybos pateiktose pastabose. 70 proc. tinklo persidengiamumo kriterijus išsamiai pagrįstas Ataskaitos 2.7 skyriuje, be to, papildomai pažymėtina, kad jis įvertintas ir atsižvelgus į kitų ES nacionalinių reguliavimo institucijų patirtį – pvz. Danijoje nustatyta netgi aukštesnė, t. y. 75 proc. tinklo persidengiamumo riba.
9.1.		- Tarnyba rinkos ataskaitoje iki šiol (net po patikslintos ataskaitos) nepateikė visų duomenų, surinktų per OTIS sistemą. Rinkoje veikia daugiau nei 50 operatorių, kurie nuomojasi iš Telia RKKS ir 100% jau turi nuosavų tinklų. Tarnyba anketą išsiuntė 68 respondentams, kurie yra užsiregistravę kaip operatoriai ir teikia paslaugas nuosavais tinklais, o Tarnyba ataskaitoje pateikia tik 34 operatorių duomenis. <...> Nors ir nematant visų OTIS sistemoje surinktų duomenų Telia, kaip OTIS projekto dalyvė, žino, kad pateikiant duomenis sistemai ne visi adresai „sumigruoja“ į duomenų bazę. <...> Todėl Telia mano, kad vertinant	Neatsižvelgta	Tarnyba rinkos tyrime pateikė visus turimus OTIS duomenis. Nėra aišku, kaip Telia padėtų galėtų paveikti visiškai smulkių operatorių, turinčių keliasdešimt linijų padengiamumą, duomenys. Informacija apie visus pagrindinius elektroninių ryšių rinkos dalyvius, pvz. UAB „Cgates“, „Splus“, UAB ir kitus didžiausius regioninius operatorius, yra pateikta Ataskaitoje. Bet kuriuo atveju skaičiavimo rezultatai niekaip nebūtų įtakoti – dar bent vienas ar keli ūkio subjektai, turėdami keliasdešimt linijų, neturėtų jokių galimybių dengti bent pusę gyvenamųjų patalpų, ar su kitais 2 operatoriais dubliuoti bent 70 proc. tų pačių gyvenamųjų patalpų. 68 respondentai dar nereiškia, kad būtent tiek yra operatorių, kurie turi savo tinklus – dalis tokių operatorių neturi savo tinklo ir tikrai naudojasi tik kitų operatorių priemonėmis, teikdami mažmenines paslaugas galutiniams paslaugų gavėjams arba paslaugas teikia belaidžio ryšio tinklais. Kaip ir bet kurioje statistinėje informacijoje, gali pasitaikyti tam tikrų nedidelių netikslumų, tačiau OTIS skaičiavimai pateikiami vienodai

Eil. Nr.	Pastabos teikėjas	Pastabos	Atsižvelgta / neatsižvelgta / atsižvelgta iš dalies	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – Tarnyba) pastabos
		atitinkamus kriterijus turėtų būti įvesta bent 5 proc. paklaida i didžiąją pusę.		visų operatorių atžvilgiu ir nei vieno skaičiavimo atžvilgiu nėra taikoma kokia nors specifinė paklaida į vieną ar į kitą pusę, nes priešingu atveju tai jau būtų ne tikslūs skaičiavimai, o interpretacijos. Galimi nedideli statistiniai netikslumai visų operatorių atžvilgiu išlyginami (eliminuojami) dar duomenų teikimo į OTIS etape, todėl nėra tikslo įvesti kokios nors papildomos paklaidos jau atliktuose skaičiavimuose.
9.2.		- Tarnyba tyrime apibrėždama rinkas tinklų padengimą vertina tik gyvenamųjų patalpų. Kyla klausimas kodėl? Ataskaitoje visiškai nesimato kiek operatorių dirba su verslo klientais, koku procentu operatoriai turi išvystę tinklus iki verslo patalpų ir koks procentas verslo patalpų persidengia trijų operatorių tinklais.	Neatsižvelgta	Kaip nurodyta Ataskaitos 2.6.1 skyriuje, 2017 m. pabaigoje fiziniai asmenys sudarė net 94 proc. visų galutinių paslaugų gavėjų. Vadinasi, 94 proc. galutinių paslaugų gavėjų gyveno gyvenamosiose patalpose. Kaip nurodyta Atitinkamų rinkų apibrėžimo rekomendacijos aiškinamojo memorandumo 4.2.2.2 punkte, didmeninės centrinės prieigos pagrindu atitinkamos mažmeninės paslaugos gali būti teikiamos tiek galutiniams paslaugų gavėjams fiziniams asmenims, tiek ir galutiniams paslaugų gavėjams juridiniams asmenimis, kuriems nereikalinga aukšta duomenų perdavimo kokybė. Taigi, Atitinkamų rinkų apibrėžimo rekomendacijos aiškinamojo memorandumo 4.2.2.2 punkte didmeninės centrinės prieigos rinka yra viena, t. y. ji nėra diferencijuojama (nėra skaidoma į 2 atskiras subrinkas) pagal galutinį paslaugos gavėją ir apima tiek didmeninės centrinės prieigos teikimą, kai galutiniai paslaugų gavėjai yra fiziniai asmenys, tiek ir didmeninės centrinės prieigos teikimą, kai galutiniai paslaugos gavėja yra juridiniai asmenys (verslas), kuriems nereikalinga aukšta duomenų perdavimo kokybė. Atsižvelgiant į tai, Tarnybos nuomone, 94 proc. visų galutinių paslaugų gavėjų įvertinimas tiksliai atspindi situaciją rinkoje, todėl Tarnyba atskirai nevertino verslo patalpų, kurios sudarė mažiau reikšmingą tokių galutinių paslaugų gavėjų dalį. Be to, reikia turėti omenyje, kad naudojantis didmenine centrine prieiga mažmeninėse rinkose yra teikiami vadinamieji masinės rinkos produktai, pvz. mažmeninės interneto prieigos paslaugos, IPTV paslaugos, kurie pirmiausiai orientuoti į fizinius asmenis, tačiau gali būti teikiami ir verslo klientams, kurie neturi aukštos kokybės duomenų perdavimo poreikių. Pažymėtina, kad verslo segmentas, kuriam reikalingos aukštesnės kokybės mažmeninės interneto prieigos ir (arba) kitos duomenų perdavimo paslaugos,

Eil. Nr.	Pastabos teikėjas	Pastabos	Atsižvelgta / neatsižvelgta / atsižvelgta iš dalies	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – Tarnyba) pastabos
				analizuojamas atskirame Tarnybos 4 rinkos tyrime (Didmeninėje aukštos kokybės prieigos fiksuotoje vietoje rinkoje).
10.	Telia Lietuva, AB 2019-05-31 raštas Nr. 01524	Tarnyba nėra iki galo teisi sakydama, kad operatorius, turėdamas nuosavą tinklą iki pastato, gali suteikti paslaugas visose pastate esančiose patalpose. <...> ne visada operatorius, turėdamas tinklą iki pastato, gali galutinius paslaugos gavėjus pasiekti be didelių investicijų ir/ar technines galimybes turėti visiems galutiniams klientams suteikti paslaugas. Taip yra todėl, kad, pastatuose kaip: verslo centrai, prekybos centrai, dideli pastatai, įvado į pastatą savininkas ne visada galės suteikti paslaugą nuosavu tinklu arba bus reikalingos didelės investicijos nutiesti tinklą per pastatą ir/ar didelę teritoriją iki galinio kliento patalpų. <...> Telia siūlo: pastatai, kuriuose vykdoma tik komercinė veikla turėtų būti <...> tiriami kaip atskira didmeninės centrinės prieigos rinka verslo poreikiams.	Neatsižvelgta	Žr. ankstesnėje Tarnybos pastaboje pateiktus argumentus – verslo segmentas detalai ir atskirai bus analizuojamas atskirame 4 rinkos tyrime (didmeninėje aukštos kokybės prieigos fiksuotoje vietoje rinkoje).
11.	Telia Lietuva, AB 2019-05-31 raštas Nr. 01524	Tarnyba pateiktose 13-14 paveikslėlių schemose neįvardina centrinės prieigos įrengimo taško pas vartotoją, o tik pateikia prieigos tašką tinkle. Siūlome patikslinti ir pataisyti teikimo schemą sekančiai:	Atsižvelgta	

Eil. Nr.	Pastabos teikėjas	Pastabos	Atsižvelgta / neatsižvelgta / atsižvelgta iš dalies	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – Tarnyba) pastabos
		 <p>Šviesolaidinės UTP-STP ryšio linijos prieiga Duomenų srauto perdavimas</p> <p>FTTH ODF Pagrindinis tinklas</p> <p>FTTB</p> <p>Galimi didmeninės centrinės prieigos suteikimo taškai</p> <p>kompiuterius</p> <p>ODF – optinis skirstomasis įrenginys (angl. Optical Distribution Frame)</p> <p>keičiklis gyvenamoje patalpoje/verslo darbo vietoje</p>		
12.	Telia Lietuva, AB 2019-05-31 raštas Nr. 01524	Telia nesutinka su Ataskaitoje Tarnybos siūlomu didmeninės centrinės prieigos kainos nediferencijavimo įpareigojimu, priklausomai nuo paslaugų gavėjų formos (fiziniai ar juridiniai asmenys):	Neatsižvelgta	<p>Pirmiausiai pažymėtina, kad pagal Atitinkamų rinkų apibrėžimo rekomendacijos aiškinamojo memorandumo 4.2.2.2 punktą, didmeninės centrinės prieigos pagrindu atitinkamos mažmeninės paslaugos gali būti teikiamos <i> tiek galutiniams paslaugų gavėjams fiziniais asmenimis, tiek ir galutiniams paslaugų gavėjams juridiniams asmenimis</i>, kuriems nereikalinga aukšta duomenų perdavimo kokybė. Taigi, <i> Atitinkamų rinkų apibrėžimo rekomendacijos aiškinamojo memorandumo 4.2.2.2 punkte didmeninės centrinės prieigos rinka yra viena, t. y. ji nėra diferencijuojama (nėra skaidoma į 2 atskiras subrinkas) pagal galutinį paslaugos gavėją ir apima tiek didmeninės centrinės prieigos teikimą, kai galutiniai paslaugų gavėjai yra fiziniai asmenys, tiek ir didmeninės centrinės prieigos teikimą, kai galutiniai paslaugos gavėja yra juridiniai asmenys (verslas)</i>, kuriems nereikalinga aukšta duomenų perdavimo kokybė.</p> <p>Taip pat pažymėtina, kad jei kaina fiziniais ir juridiniams asmenims būtų diferencijuojama, Lietuva būtų vienintelė Tarnybai žinoma Europos šalis, kurioje tokios kainos būtų diferencijuojamos (Tarnyba šiuo klausimu turi informaciją iš kitų nacionalinių reguliavimo institucijų (Austrijos, Estijos, Latvijos, Kipro, Kroatijos, Čekijos, Suomijos, Vokietijos, Vengrijos, Maltos, Norvegijos, Lenkijos, Slovakijos, Slovėnijos, Ispanijos, Šveicarijos). Nei vienoje iš šių Europos šalių didmeninės centrinės prieigos kainos, priklausomai</p>

Eil. Nr.	Pastabos teikėjas	Pastabos	Atsižvelgta / neatsižvelgta / atsižvelgta iš dalies	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – Tarnyba) pastabos
				<p>nuo galutinių paslaugos gavėjų, nėra diferencijuojamos, tuo tarpu visose šiose Europos šalyse didmeninė centrinė prieiga visiškai analogiškai, kaip ir Lietuvoje, naudojama teikti analogiškomis mažmeninėms paslaugoms. Pvz. Estijoje didmeninės centrinės prieigos kainos skiriasi tik pagal greitaveikas, tačiau nediferencijuojamos pagal galutinius paslaugų gavėjus (fizinius ar juridinius asmenis). Tik pačių mažmeninių paslaugų kainų kainodara Estijoje fiziniams ir juridiniams asmenims yra skirtinga.</p> <p>Apibendrinant, nagrinėjamu atveju turėtų būti kalbama tik apie griežtai didmeninę kainą, kuri nėra mažmeninė kaina, o yra tik viena mažmeninės paslaugos dedamųjų, todėl nei tiesiogiai, nei netiesiogiai kitų operatorių atžvilgiu neturėtų būti siejama su mažmenine kaina. Tokia praktika egzistuoja ir kitose verslo rūšyse – didmenininkas nustato tiesiog didmeninę kainą, o tokią paslaugą iš jo nusipirkęs asmuo pats toliau sprendžia, kokiomis sąlygomis, įskaitant kainas, bus naudojama įsigyta didmeninė paslauga.</p>
12.1.		<p>- centrinės prieigos rinkos tyrime nagrinėjama Lietuvos mažmeninė rinka, kurioje nusistovėjusi konkurencinė aplinka ir dauguma operatorių, teikiančių interneto, televizijos ar telefonijos paslaugas tiek juridiniams, tiek fiziniams asmenims, juos diferenciuoja pagal prieigų gavėjo mokamą kainą už paslaugas. <...> Didmeninė rinka yra mažmeninės konkurencinės rinkos atspindys <...></p>	Neatsižvelgta	<p>Telia, nustatydamą didmeninės paslaugos kainas, niekaip neturėtų daryti nei tiesioginių, nei netiesioginių projekcijų į tam tikrą mažmeninės kainos reguliavimą (dabar tokios projekcijos aiškiai yra pagal tai, kas yra galutinis mažmeninių paslaugų gavėjas). Be to, Tarnyba ir nesiekia keisti nusistovėjusių mažmeninių paslaugų kainų taisyklių – operatoriai jas ir toliau galės nustatyti laisvai. Pagerinama tik tai, kad pvz. kai kuriais atvejais bus nustatytos mažesnės didmeninės centrinės prieigos kainos „grindys“, kurių pagrindu alternatyvūs operatoriai bus laisvesni pasiūlyti geresnę mažmeninių paslaugą kainą pvz. smulkiam verslui.</p>
12.2.		<p>- Prieigos, skirtos fiziniams ir juridiniams asmenims, skiriasi ne tik kokybiniais (įskaitant aptarnavimą) parametrais, bet ir technologiniais.</p>	Neatsižvelgta	<p>Telia teigia, kad paslaugos skiriasi technologiniais parametrais, tačiau šių parametrų nenurodo. Tarnyba laikosi nuomonės, kad prieigos iš esmės nesiskiria, tačiau galimi skirtingi kokybiniai parametrai, įskaitant IP adreso naudojimo būdą. Be to, Tarnyba neriboja Telia galimybių nustatyti skirtingas kainas skirtingomis savybėmis pasižyminčioms didmeninės centrinės prieigos paslaugoms, jei objektyviai skirsis tokių paslaugų teikimo kaštai. Patys alternatyvūs operatoriai galės laisvai pasirinkti, kokios kokybės didmeninę paslaugą jie pirks iš Telia.</p>

Eil. Nr.	Pastabos teikėjas	Pastabos	Atsižvelgta / neatsižvelgta / atsižvelgta iš dalies	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – Tarnyba) pastabos
12.3.		- Juridinių ir fizinių asmenų faktiškai išnaudojama greita veika (generuojamas intensyvus duomenų srautas) yra skirtinga, todėl Telia tinklo resursai naudojami nevienodai.	Neatsižvelgta	Toks Telia teiginys nėra pagrįstas jokiais objektyviomis aplinkybėmis (įrodymais). Skirtingo dydžio verslams gali reikėti skirtingų srautų, pats galutinis paslaugos gavėjas alternatyviems operatoriams ir galės identifikuoti savo poreikius.
12.4.		- Dabartinis pasiūlymas netrukdo operatoriams pirkti didmeninės centrinės prieigos paslaugas: <...>	Neatsižvelgta	Paslaugos paklausos didėjimas savaime nereiškia, kad nustatyta tvarka yra gera ir netobulintina.
12.5.		- Tarnyba skatins Telia interneto paslaugoms B2C segmentui naudoti mobilų tinklą, o interneto paslaugų kainą fiksuotu tinklu padidinti bei keisti B2C prieigų technines charakteristikas, pvz. apribojant MAC adresų kiekį.	Neatsižvelgta	Toks Telia teiginys nėra pagrįstas jokiais objektyviomis aplinkybėmis, todėl yra tik prielaida. Antra vertus, visiškai neaišku, kodėl Telia kalba apie mobilų tinklą, kai 3b rinka apima tik „fiksuotą vietą“, kas iš esmės reiškia viešąjį fiksuotojo ryšio tinklą. Be to, neaišku, ar šioje pastaboje Telia turi omenyje didmeninės centrinės prieigos paslaugas, ar mažmenines paslaugas, nes vartojama „B2C“ sutrumpinimas. Jei turima omenyje mažmeniniai klientai, neaišku, kaip didesnis mažmeninių klientų pasirinkimas galėtų lemti Telia vienos technologijos keitimą į kitą.
12.6.		- Naujas Tarnybos įpareigojimas sukeltų rinkoje „kainų karą“ <...> Operatoriai, net neperkantis didmeninės centrinės prieigos, o teikiantys paslaugas savo tinklais, bus priversti mažinti kainas juridiniams asmenims. <...> Visi rinkos dalyviai galimai prarastų pajamas. <...> Mūsų vertinimu, normaliai veikiančių operatorių praradimai gali siekti ne vieną mln./metus. Pajamų praradimas veda į verslo stabdymą.	Neatsižvelgta	„Kainų karas“ yra viena iš intensyvesnės konkurencijos išraiškų, todėl skatintinas reiškinys, nes pirmiausiai laimi galutiniai paslaugų gavėjai. Galimi kitų operatorių praradimai ir neva verslo stabdymas yra tik prielaida, nepagrįsta jokiais objektyviomis aplinkybėmis (įrodymais). Nei vienas kitas alternatyvus operatorius savo pateiktose nuomonėse dėl rinkos tyrimo išvadų tokia Tarnybos siūlomame įpareigojime neįžvelgė grėsmės, t. y. neįžvelgė kokių nors galimų verslo tęstinumo problemų.
12.7.		- Aukščiau minėtas didmeninės rinkos reguliavimas verstų Telia peržiūrėti savo pasiūlymus mažmeniniams klientams. Galimą Telia pajamų praradimo iš verslo	Neatsižvelgta	Priede Nr. 1 pateikiama informacija yra tik visiškai teorinis Telia galimas situacijos modeliavimas, nepagrįstas jokiais objektyviomis aplinkybėmis. Pvz. visiškai neaišku, kodėl verslo

Eil. Nr.	Pastabos teikėjas	Pastabos	Atsižvelgta / neatsižvelgta / atsižvelgta iš dalies	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – Tarnyba) pastabos
		<p>klientų ir planuojamą kainų didinimo gyventojų segmente vertinimą pateikiame Priede 1. Tarnybai papildžius įpareigojimus, Telia būtų priversta reaguoti: arba didinti mažmeninių prieigų kainas fizinių asmenų prieigoms, arba keisti techninius ir kokybinius parametrus mažmeniniams klientams, arba mažiau investuoti į tinklo plėtrą.</p>		<p>klientų skaičius gali mažėti dešimtimis kartų ir kokios aplinkybės tai leidžia teigti. Naujas įpareigojimas sudarytų galimybes naujai mažmeninių paslaugų kainodarai, kurioje Telia galėtų siūlyti prastesnės kokybės paslaugas pigiau, ir geresnės kokybės paslaugas brangiau. Galutiniam vartotojui atsirastų galimybė rinktis tokias paslaugas, kokios jam aktualios, o ne tokias, kokios yra siūlomos, pvz. maža įmonė, kuriai nėra reikalingas aukštos kokybės internetas, galės rinktis prastesnės kokybės paslaugas už jas mokėdama pigiau. Dabartinėje situacijoje (indikacijos iš verslo segmento) juridiniai asmenys (verslo atstovai), turintys 1-2 darbuotojus, yra apriboti galimybe naudotis mažmeniniu internetu, skirtu privatiems asmenims, t. y. dažnu atveju verslas turi pirkti tai, ko jam galbūt nereikia. Tarnybos nuomone, įpareigojimas išplės pasirinkimo galimybes galutiniams paslaugų gavėjams.</p>
13.	Telia Lietuva, AB 2019-05-31 raštas Nr. 01524	Telia dar kartą informuoja Tarnybą, kad didmeninės centrinės prieigos naudojama tinklo struktūra yra tokia, kad visi klientai yra nukreipiami į tris taškus. Operatorių prisijungimas prie vieno Telia taško, iš kurio būtų sudaryta galimybė teikti mažmenines paslaugas galutiniams paslaugų gavėjams visoje Lietuvos teritorijoje, yra techniškai neįmanomas.	Neatsižvelgta	<p>Net ir esant 3 taškų struktūrai, technologiškai yra įmanoma tuose taškuose sugeneruotą duomenų srautą persiųsti į tam tikrą sutartą tašką. Ką ir pati Telia patvirtina savo pastabose („prisijungę viename taške ir nusipirkę papildomus magistralinius sujungimus iki kitų dviejų Telia tinklo taškų, jau dabar gali teikti paslaugas visoje Lietuvos respublikoje“). Taigi, Telia realizavus papildomas duomenų perdavimo paslaugas, didmeninės centrinės prieigos gavėjas per vieną prisijungimą prie Telia tinklo pasieks kitų taškų aptarnaujamas teritorijas, įvertinus dėl tokio papildomo transportavimo Telia patirtas pagrįstas papildomas sąnaudas.</p>
14.	Telia Lietuva, AB 2019-05-31 raštas Nr. 01524	Telia, išanalizavusi ataskaitos 4.2.2. Nediskriminavimo įpareigojimo analizę mano, kad Tarnybos pateikti argumentai dėl nediskriminavimo yra nepakankami: <...> Tarnyba negali spręsti dėl tolimesnių didmeninės centrinės prieigos pajungimų tendencijų – Telia nuolat teikia ataskaitas Tarnybai iš kurių matyti, kad pajungimų skaičius nuosekliai auga.	Neatsižvelgta	<p>Prieigų skaičiaus augimas savaime dar nereiškia problemų rinkoje nebuvimo arba, kad tinkamai veikia nediskriminavimo įpareigojimas. Be to, kaip nurodyta Ataskaitoje, Tarnyba tiriamuoju laikotarpiu buvo nustačiusi konkrečių diskriminacinio Telia elgesio atvejų, todėl ir yra išplečiamas (griežtinamas) nediskriminavimo įpareigojimas. Tokių atvejų sprendimas rinkos tyrime, Tarnybos nuomone, galėtų prisidėti prie dar didesnio suteiktų didmeninių centrinių prieigų skaičiaus augimo.</p>

Eil. Nr.	Pastabos teikėjas	Pastabos	Atsižvelgta / neatsižvelgta / atsižvelgta iš dalies	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – Tarnyba) pastabos
15.	Telia Lietuva, AB 2019-05-31 raštas Nr. 01524	Tarnybos nuomone, Telia privalės atlikti ex ante kainų spaudimo testą, užpildydama Tarnybos paruoštą skaičiavimo lentelę. Telia mano, kad griežtai apibrėžta lentelės forma apsunkins tiek Telia faktinių paslaugų skaičiavimus, tiek Tarnybos kontrolę. <...> Todėl nėra tikslinga griežtai apibrėžti kainų skirtumo skaičiavimo prielaidų. Pateikiame siūlymus Tarnybos pateiktai skaičiavimų lentelei:	Atsižvelgta	Tarnyba sutinka su Telia pastabomis, kad turi būti numatyta galimybė <i>ex ante</i> kainų spaudimo lentelę koreguoti, priklausomai nuo pokyčių (pvz. nauji technologiniai sprendimai ir pan.), todėl <i>ex ante</i> kainų spaudimo testo lentelė yra pakoreguota.

Eil. Nr.	Pastabos teikėjas	Pastabos	Atsižvelgta / neatsižvelgta / atsižvelgta iš dalies	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – Tarnyba) pastabos																																																																																																																				
		<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="573 284 622 300">Nr.</th> <th data-bbox="622 284 920 300">Ex ante kainų spaudimo testo dedamosios dalys</th> <th data-bbox="920 284 1003 300">Greitaveika x</th> <th data-bbox="1003 284 1088 300">Greitaveika y</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td colspan="4" data-bbox="573 300 1088 331">Pagrindinės didmeninės centrinės prieigos paslaugos kaina (sąnaudos (įskaitant investicijų grąžą)), Eur be PVM</td> </tr> <tr> <td data-bbox="573 331 622 363">1</td> <td data-bbox="622 331 920 363">Didmeninės centrinės prieigos paslaugos mėnesio mokeskis</td> <td data-bbox="920 331 1003 363"></td> <td data-bbox="1003 331 1088 363"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="573 363 622 395">1</td> <td data-bbox="622 363 920 395">Didmeninės centrinės prieigos paslaugos įrengimo mokeskis</td> <td data-bbox="920 363 1003 395"></td> <td data-bbox="1003 363 1088 395"></td> </tr> <tr> <td colspan="4" data-bbox="573 395 1088 427">Skaičiavimo prielaidos</td> </tr> <tr> <td data-bbox="573 427 622 443">2</td> <td data-bbox="622 427 920 443">Įsipareigojimo naudotis paslaugomis laikotarpis, mėn.</td> <td data-bbox="920 427 1003 443"></td> <td data-bbox="1003 427 1088 443"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="573 443 622 507">3</td> <td data-bbox="622 443 920 507">Planuojamų pajungti priegių (galutinių paslaugų gavėjų) kiekis, vnt. Faktinis priegių (galutinių paslaugų gavėjų) kiekis, vnt.</td> <td data-bbox="920 443 1003 507"></td> <td data-bbox="1003 443 1088 507"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="573 507 622 539">4</td> <td data-bbox="622 507 920 539">Vidutinis santykis tarp parduotos/realiai naudojamos spartos</td> <td data-bbox="920 507 1003 539"></td> <td data-bbox="1003 507 1088 539"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="573 539 622 555">5</td> <td data-bbox="622 539 920 555">Tarptautinio interneto kaina už 1Mb/s, Eur be PVM</td> <td data-bbox="920 539 1003 555"></td> <td data-bbox="1003 539 1088 555"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="573 555 622 571">6</td> <td data-bbox="622 555 920 571">Vietinio interneto kaina už 1Mb/s, Eur be PVM</td> <td data-bbox="920 555 1003 571"></td> <td data-bbox="1003 555 1088 571"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="573 571 622 587">7</td> <td data-bbox="622 571 920 587">Tarptautinio ir vietinio interneto vidutinis santykis</td> <td data-bbox="920 571 1003 587"></td> <td data-bbox="1003 571 1088 587"></td> </tr> <tr> <td colspan="4" data-bbox="573 587 1088 619">Susijusios priemonės</td> </tr> <tr> <td data-bbox="573 619 622 635">8</td> <td data-bbox="622 619 920 635">B</td> <td data-bbox="920 619 1003 635"></td> <td data-bbox="1003 619 1088 635"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="573 635 622 651">9</td> <td data-bbox="622 635 920 651">C</td> <td data-bbox="920 635 1003 651"></td> <td data-bbox="1003 635 1088 651"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="573 651 622 667">10</td> <td data-bbox="622 651 920 667">D</td> <td data-bbox="920 651 1003 667"></td> <td data-bbox="1003 651 1088 667"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="573 667 622 683">11</td> <td data-bbox="622 667 920 683">t.t.</td> <td data-bbox="920 667 1003 683"></td> <td data-bbox="1003 667 1088 683"></td> </tr> <tr> <td colspan="4" data-bbox="573 683 1088 746">Susijusių priemonių, būtinu mažmeninei interneto prieigos paslaugai teikti, kainos vienai paslaugai (sąnaudos (įskaitant investicijų grąžą)**), Eur be PVM</td> </tr> <tr> <td data-bbox="573 746 622 762">12</td> <td data-bbox="622 746 920 762">B</td> <td data-bbox="920 746 1003 762"></td> <td data-bbox="1003 746 1088 762"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="573 762 622 778"></td> <td data-bbox="622 762 920 778">C</td> <td data-bbox="920 762 1003 778"></td> <td data-bbox="1003 762 1088 778"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="573 778 622 794"></td> <td data-bbox="622 778 920 794">D</td> <td data-bbox="920 778 1003 794"></td> <td data-bbox="1003 778 1088 794"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="573 794 622 810"></td> <td data-bbox="622 794 920 810">t.t.</td> <td data-bbox="920 794 1003 810"></td> <td data-bbox="1003 794 1088 810"></td> </tr> <tr> <td colspan="4" data-bbox="573 810 1088 842">Kitos sąnaudos (įskaitant investicijų grąžą)</td> </tr> <tr> <td data-bbox="573 842 622 858">13</td> <td data-bbox="622 842 920 858">Galinės įrangos įsigijimo kaina (per nusidėvėjimo laikotarpį) Eur be PVM</td> <td data-bbox="920 842 1003 858"></td> <td data-bbox="1003 842 1088 858"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="573 858 622 874"></td> <td data-bbox="622 858 920 874">Mažmeninės interneto prieigos paslaugos teikimo priedas, Eur be PVM</td> <td data-bbox="920 858 1003 874"></td> <td data-bbox="1003 858 1088 874"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="573 874 622 890">1 + 12 + 13</td> <td data-bbox="622 874 920 890">Visų didmeninių paslaugų, būtinu mažmeninei interneto prieigos paslaugai teikti, sąnaudos ir mažmeninės interneto prieigos paslaugos teikimo priedo suma (operatoriaus savikaina), Eur be PVM</td> <td data-bbox="920 874 1003 890"></td> <td data-bbox="1003 874 1088 890"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="573 890 622 906">14</td> <td data-bbox="622 890 920 906">Ūkio subjekto Telia mažmeninės interneto prieigos paslaugos mėnesio mokeskis, teikiamas pagrindinės didmeninės paslaugos pagrindu kaina, Eur be PVM</td> <td data-bbox="920 890 1003 906"></td> <td data-bbox="1003 890 1088 906"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="573 906 622 922"></td> <td data-bbox="622 906 920 922">Ūkio subjekto Telia mažmeninės interneto prieigos paslaugos įrengimo mokeskis, teikiamas pagrindinės didmeninės paslaugos pagrindu kaina, Eur be PVM</td> <td data-bbox="920 906 1003 922"></td> <td data-bbox="1003 906 1088 922"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="573 922 622 938"></td> <td data-bbox="622 922 920 938">Ūkio subjekto Telia mažmeninės interneto prieigos paslaugos galinės įrangos mėnesio mokeskis, teikiamas pagrindinės didmeninės paslaugos pagrindu kaina, Eur be PVM</td> <td data-bbox="920 922 1003 938"></td> <td data-bbox="1003 922 1088 938"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="573 938 622 954">14 - (1 + 12 + 13)</td> <td data-bbox="622 938 920 954">Skirtumas tarp Telia mažmeninės interneto prieigos paslaugos, teikiamos paslaugos A pagrindu, kainos ir visų didmeninių paslaugų, būtinu mažmeninei interneto prieigos paslaugai teikti, sąnaudų sumos (operatorių savikaina) Eur be PVM</td> <td data-bbox="920 938 1003 954"></td> <td data-bbox="1003 938 1088 954"></td> </tr> </tbody> </table>	Nr.	Ex ante kainų spaudimo testo dedamosios dalys	Greitaveika x	Greitaveika y	Pagrindinės didmeninės centrinės prieigos paslaugos kaina (sąnaudos (įskaitant investicijų grąžą)), Eur be PVM				1	Didmeninės centrinės prieigos paslaugos mėnesio mokeskis			1	Didmeninės centrinės prieigos paslaugos įrengimo mokeskis			Skaičiavimo prielaidos				2	Įsipareigojimo naudotis paslaugomis laikotarpis, mėn.			3	Planuojamų pajungti priegių (galutinių paslaugų gavėjų) kiekis, vnt. Faktinis priegių (galutinių paslaugų gavėjų) kiekis, vnt.			4	Vidutinis santykis tarp parduotos/realiai naudojamos spartos			5	Tarptautinio interneto kaina už 1Mb/s, Eur be PVM			6	Vietinio interneto kaina už 1Mb/s, Eur be PVM			7	Tarptautinio ir vietinio interneto vidutinis santykis			Susijusios priemonės				8	B			9	C			10	D			11	t.t.			Susijusių priemonių, būtinu mažmeninei interneto prieigos paslaugai teikti, kainos vienai paslaugai (sąnaudos (įskaitant investicijų grąžą)**), Eur be PVM				12	B				C				D				t.t.			Kitos sąnaudos (įskaitant investicijų grąžą)				13	Galinės įrangos įsigijimo kaina (per nusidėvėjimo laikotarpį) Eur be PVM				Mažmeninės interneto prieigos paslaugos teikimo priedas, Eur be PVM			1 + 12 + 13	Visų didmeninių paslaugų, būtinu mažmeninei interneto prieigos paslaugai teikti, sąnaudos ir mažmeninės interneto prieigos paslaugos teikimo priedo suma (operatoriaus savikaina), Eur be PVM			14	Ūkio subjekto Telia mažmeninės interneto prieigos paslaugos mėnesio mokeskis, teikiamas pagrindinės didmeninės paslaugos pagrindu kaina, Eur be PVM				Ūkio subjekto Telia mažmeninės interneto prieigos paslaugos įrengimo mokeskis, teikiamas pagrindinės didmeninės paslaugos pagrindu kaina, Eur be PVM				Ūkio subjekto Telia mažmeninės interneto prieigos paslaugos galinės įrangos mėnesio mokeskis, teikiamas pagrindinės didmeninės paslaugos pagrindu kaina, Eur be PVM			14 - (1 + 12 + 13)	Skirtumas tarp Telia mažmeninės interneto prieigos paslaugos, teikiamos paslaugos A pagrindu, kainos ir visų didmeninių paslaugų, būtinu mažmeninei interneto prieigos paslaugai teikti, sąnaudų sumos (operatorių savikaina) Eur be PVM				
Nr.	Ex ante kainų spaudimo testo dedamosios dalys	Greitaveika x	Greitaveika y																																																																																																																					
Pagrindinės didmeninės centrinės prieigos paslaugos kaina (sąnaudos (įskaitant investicijų grąžą)), Eur be PVM																																																																																																																								
1	Didmeninės centrinės prieigos paslaugos mėnesio mokeskis																																																																																																																							
1	Didmeninės centrinės prieigos paslaugos įrengimo mokeskis																																																																																																																							
Skaičiavimo prielaidos																																																																																																																								
2	Įsipareigojimo naudotis paslaugomis laikotarpis, mėn.																																																																																																																							
3	Planuojamų pajungti priegių (galutinių paslaugų gavėjų) kiekis, vnt. Faktinis priegių (galutinių paslaugų gavėjų) kiekis, vnt.																																																																																																																							
4	Vidutinis santykis tarp parduotos/realiai naudojamos spartos																																																																																																																							
5	Tarptautinio interneto kaina už 1Mb/s, Eur be PVM																																																																																																																							
6	Vietinio interneto kaina už 1Mb/s, Eur be PVM																																																																																																																							
7	Tarptautinio ir vietinio interneto vidutinis santykis																																																																																																																							
Susijusios priemonės																																																																																																																								
8	B																																																																																																																							
9	C																																																																																																																							
10	D																																																																																																																							
11	t.t.																																																																																																																							
Susijusių priemonių, būtinu mažmeninei interneto prieigos paslaugai teikti, kainos vienai paslaugai (sąnaudos (įskaitant investicijų grąžą)**), Eur be PVM																																																																																																																								
12	B																																																																																																																							
	C																																																																																																																							
	D																																																																																																																							
	t.t.																																																																																																																							
Kitos sąnaudos (įskaitant investicijų grąžą)																																																																																																																								
13	Galinės įrangos įsigijimo kaina (per nusidėvėjimo laikotarpį) Eur be PVM																																																																																																																							
	Mažmeninės interneto prieigos paslaugos teikimo priedas, Eur be PVM																																																																																																																							
1 + 12 + 13	Visų didmeninių paslaugų, būtinu mažmeninei interneto prieigos paslaugai teikti, sąnaudos ir mažmeninės interneto prieigos paslaugos teikimo priedo suma (operatoriaus savikaina), Eur be PVM																																																																																																																							
14	Ūkio subjekto Telia mažmeninės interneto prieigos paslaugos mėnesio mokeskis, teikiamas pagrindinės didmeninės paslaugos pagrindu kaina, Eur be PVM																																																																																																																							
	Ūkio subjekto Telia mažmeninės interneto prieigos paslaugos įrengimo mokeskis, teikiamas pagrindinės didmeninės paslaugos pagrindu kaina, Eur be PVM																																																																																																																							
	Ūkio subjekto Telia mažmeninės interneto prieigos paslaugos galinės įrangos mėnesio mokeskis, teikiamas pagrindinės didmeninės paslaugos pagrindu kaina, Eur be PVM																																																																																																																							
14 - (1 + 12 + 13)	Skirtumas tarp Telia mažmeninės interneto prieigos paslaugos, teikiamos paslaugos A pagrindu, kainos ir visų didmeninių paslaugų, būtinu mažmeninei interneto prieigos paslaugai teikti, sąnaudų sumos (operatorių savikaina) Eur be PVM																																																																																																																							

Eil. Nr.	Pastabos teikėjas	Pastabos	Atsižvelgta / neatsižvelgta / atsižvelgta iš dalies	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – Tarnyba) pastabos
16.	Telia Lietuva, AB 2019-05-31 raštas Nr. 01524	Tarnyba metinėje ataskaitoje sąnaudų suskaičiavimui naudoja FDC modelį, t. y. istorinės sąnaudos. Todėl detalus operatorių sąnaudų (mažmeninis veiklos priedas) kaštų objektų paskaičiavimas nėra tinkamas. Ne veltui nediskriminavimo ir sąnaudų apskaitos rekomendacija siūlo naudoti BULRIC. Šiuo atveju sąnaudos būtų skaičiuojamos kaip efektyviai veikiančio operatoriaus, todėl būtų galimybė lengviau palyginti Telia ir kitų rinkoje veikiančių operatorių veiklų sąnaudas.	Neatsižvelgta	Didmeninės paslaugos yra reguliuojamos istorinių sąnaudų pagrindu (FDC), todėl ir mažmeninių veiklų priedas atitinkamai turi būti palyginimas ir naudojamas istorinių (faktiškai) patirtų sąnaudų pagrindu. Tarnybos argumentai, kodėl esamas FDC modelis yra tinkamesnis nei BU LRIC+ modelis, pateikti Ataskaitos 4.2.4 skyriuje.
17.	UAB „Bitė Lietuva“ 2019-06-03 raštas Nr. 1400-586	<...> RRT pasirinkta <i>ex ante</i> kainų spaudimo testo taikymo metodika <...> neužtikrins <...>, kad alternatyvūs operatoriai galės konkuruoti su Telia, kadangi:	Atsižvelgta iš dalies	Detalus Tarnybos argumentai pateikiami žemiau esančiose Tarnybos pastabose.
17.1.		<ul style="list-style-type: none"> - RRT pasirinktas „pakankamas skirtumas“ tarp didmeninės ir mažmeninės interneto prieigos paslaugos kainos daugiau negu 0,- net ir įvertinus tai, kad apskaičiuojant paslaugų savikainą įskaičiuojama investicijų grąža, nesudaro galimybės alternatyviems operatoriams, tame tarpe ir Bitei, realių galimybių įeiti į mažmeninių interneto prieigos paslaugų rinką. <...> Papildomai pastebėtina, kad į didmeninės paslaugos savikainą Telia įskaičiuotą investicijų grąžą padengia alternatyvūs operatoriai ir įskaičiuoja ją į savo mažmeninių paslaugų savikainą; tokiu būdu, kai Telia pelną padengia alternatyvūs operatoriai, pastarieji su Telia mažmeninių paslaugų rinkoje konkuruoja su skirtinga kaštų baze <...>. 	Atsižvelgta	Ž.r. Tarnybos pastabas prie AB Lietuvos radijo ir televizijos centro 6.3 pastabos.

Eil. Nr.	Pastabos teikėjas	Pastabos	Atsižvelgta / neatsižvelgta / atsižvelgta iš dalies	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – Tarnyba) pastabos
17.2.		<ul style="list-style-type: none"> - Telia užpildytų lentelių teikimas RRT tik pastarajai pareikalavus, o ne iškart po kainų spaudimo testo atlikimo iš esmės reiškia, kad RRT ir toliau, tikėtina, elgsis ne proaktyviai, o tik reaguodama į signalus iš rinkos dalyvių bei savalaikiai neužkirs kelio konkurenciją iškraipantiems Telia kainodaros pokyčiams. Neatmestina ir tai, kad duomenų teikimas „pagal pareikalavimą“ paliks Telia erdvės ir galimam retrospektyviam duomenų koregavimui. 	Atsižvelgta	Žr. Tarnybos pastabas prie AB Lietuvos radijo ir televizijos centro 6.5 pastabos.
17.3.		<ul style="list-style-type: none"> - Bitės nuomone, įvesdama <i>ex ante</i> kainų spaudimo testą ir nustatydamą jo taikymo metodiką, RRT turėtų sekti kitų Europos Sąjungos rinkos reguliatorių gerąją praktiką ir taikyti ekonominio atkartojamumo testą (<i>angl. replicability test</i>). 	Neatsižvelgta	<p>Tarnybos argumentai, kodėl numatytasis <i>ex ante</i> kainų spaudimo testas yra tinkamesnis nei ekonominio atkartojamumo testo taikymas, aprašyti Ataskaitos 4.2.2 skyriuje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Prie nediskriminavimo įpareigojimo siūlomas nustatyti kainų spaudimo testas, kuriuo įvertinamas skirtumas tarp Telia mažmeninių paslaugų ir reguliuojamų centrinės prieigos paslaugų, Tarnybos vertinimu, yra pakankama priemonė rinkos tyrimo metu identifikuotoms problemoms spręsti. Kainų spaudimo testas leidžia užtikrinti, kad alternatyviam operatoriui iš Telia perkant didmeninės centrinės prieigos paslaugą jos pagrindu bus galima sukurti konkurencingą mažmeninę interneto prieigos paslaugą. 2. Ekonominio atkartojamumo testo kūrimas ir priežiūra pareikalautų papildomų išorinių resursų, atlikus kaštų ir naudos analizę, nustatyta, kad tai nebūtų naudinga ir pagrįsta.
17.4.		<ul style="list-style-type: none"> - <...> Telia leidžiama taikyti laikinas nuolaidas <...>. Tokiu būdu <...> itin apsunkinamos kitų rinkos dalyvių <...> galimybės prognozuoti didmeninės prieigos paslaugos kainą ir planuoti savo veiklą <...>. 	Neatsižvelgta	Žr. Tarnybos pastabas prie AB Lietuvos radijo ir televizijos centro 6.2 pastabos.

Eil. Nr.	Pastabos teikėjas	Pastabos	Atsižvelgta / neatsižvelgta / atsižvelgta iš dalies	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – Tarnyba) pastabos
18.	UAB „Bitė Lietuva“ 2019-06-03 raštas Nr. 1400-586	<...> siūlytume RRT apsvarstyti galimybę:	Neatsižvelgta	Detalūs Tarnybos argumentai pateiktai žemiau pateiktose Tarnybos pastabose.
18.1.		- didinti Telia išviešintinos informacijos apie valdomą infrastruktūrą bei jos technines galimybes apimtį, sukuriant įrankį patiems rinkos dalyviams didmeninių paslaugų gavėjams preliminariai įsivertinti techninių galimybių buvimą konkrečioje vietoje.	Neatsižvelgta	Tarnyba nuolat vertina Telia taikomus techninių galimybių tyrimo procesus bei pagal galimybes siekia didinti jų efektyvumą.
18.2.		- Įpareigoti Telia suteikti galimybę didmeninių paslaugų gavėjams jungtis prie užsakymo sistemos per API prieigą.	Neatsižvelgta	Šiuo metu Telia teikia užsakymų priėmimą elektroninėmis priemonėmis, Tarnyba vertina galimybes teikti užsakymus per API, tai gali būti sprendžiama ne rinkos tyrimu.
18.3.		- Įvertinti galimybę trumpinti šiuo metu Telia taikomus standartinius prieigos įrengimo terminus.	Neatsižvelgta	Tarnyba nuolat vertina prieigos įrengimo terminus, taikomus sau ir kitiems didmeninėje rinkoje. Pagrindo trumpinti taikomus terminus šiuo metu nėra. Pastebėtina, kad standartinių prieigos terminų trumpinimas galimai didintų atitinkamos didmeninės paslaugos sąnaudas, o tai turėtų neigiamą įtaką galutinei didmeninės paslaugos kainai.
18.4.		- Supaprastinti sąlygas galutinių paslaugų vartotojams sklandžiai ir operatyviai pereiti prie patrauklesnes paslaugų sąlygas rinkoje siūlančių alternatyvių paslaugų teikėjų pasitelkiant mobilaus ryšio atveju taikomą ir pasiteisinusią praktiką.	Neatsižvelgta	Šis klausimas sprendžiamas lygiagrečiai su rinkos tyrimu. Taip pat šis klausimas susijęs su rengiamais teisės aktų pakeitimais (atnaujinimais), perkeliant 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2018/1972, kuria nustatomas Europos elektroninių ryšių kodeksas, nuostatas.